

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 26 stycznia 2016 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, rozpoznając odwołanie A. W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z dnia 31 marca 2015 r. numer (...) i dnia 28 maja 2015 r. numer (...), zmienił decyzję z dnia 31 marca 2015 r. w punkcie 3 w ten sposób, że nie zobowiązał wnioskodawcy A. W. do zwrotu odsetek w kwocie 229,48 zł oraz oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

Wnioskodawca od 1981r. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą, ostatnio sklep z artykułami spożywczymi.

W dniu 29 stycznia 2009 r. wnioskodawca udzielił żonie E. W. pełnomocnictwa m.in. do dokonywania czynności prawnych zwykłego zarządu związanych z prowadzoną przez niego działalnością, zaciągania wszelkich zobowiązań, składania oświadczeń, podań i pism prawnych, regulowania i odbioru oraz pokwitowania wszelkich należności pieniężnych, wystawiani i podpisywania faktur.

A. W. był czasowo niezdolny do pracy w następujących okresach, za które pozwany wypłacił mu zasiłek chorobowy: od dnia 18 marca 2010 r. do 15 kwietnia 2010r., od 30 kwietnia 2010r. do 13 maja 2010r., od 11 czerwca 2010r. do 2 lipca 2010r., od 3 lipca 2010r. do 8 lipca 2010r., od 19 czerwca 2013r. do 2 lipca 2013r. W okresie niezdolności do pracy wnioskodawca prowadzeniem działalności gospodarczej zajmowała się jego żona E. W.. Jeździła na ul. (...) po zakupy, a po powrocie stamtąd często prosiła go, aby wypełnił dowody wewnętrzne zakupu, które zabierała potem do sklepu. Nie wypełniała ich samodzielnie, bo była zmęczona. A. W. wypełnił dowody wewnętrzne z dnia 31.03.2010r., 7.04.2010r., 12.05.2010r., 11.06.2010r., 25.06.2010r., 29.06.2010r., 30.06.2010r. W dniu 20 czerwca 2013r. E. W. zawarła w imieniu wnioskodawcy z K. C. umowę zlecenia.

E. W. od dnia 1 października 2013r. prowadziła własną pozarolniczą działalność gospodarczą.

Wnioskodawca był niezdolny do pracy także w okresie od dnia 25 marca 2015r. do dnia 21 kwietnia 2015r.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, iż wniesione odwołania nie mogą zostać uwzględnione.

Sąd podniósł, iż zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U. z 2014r. poz.159) zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. Jednocześnie ustawa reguluje sytuacje, zaistnienie których skutkuje ustaniem prawa do świadczeń.

Pozwany w decyzji powołał się na przepis art.17 cytowanej ustawy, który stanowi iż ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie lekarskie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres zwolnienia. Sąd Rejonowy podniósł, że przepis ten spełnia funkcję represyjną (ma na celu ograniczenie wypłacania świadczeń z ubezpieczenia społecznego) oraz zabezpieczającą prawidłowość przebiegu leczenia koniecznego dla odzyskania przez pracownika zdolności do pracy. Zawiera on dwie odrębne i samodzielne przesłanki, spełnienie jednej z nich jest wystarczające do pozbawienia prawa do zasiłku chorobowego. Jest to wykonywanie w okresie zwolnienia od pracy innej pracy zarobkowej lub wykorzystywanie zwolnienia lekarskiego od pracy w sposób niezgodny z jego celem.

Zdaniem Sądu I instancji, omawiany przepis jest jednoznaczny. Z jego wykładni językowej wprost wynika, iż każda praca zarobkowa wykonywana w okresie zwolnienia powoduje utratę prawa do zasiłku chorobowego, choćby wykonywanie pracy było zalecane i przyczyniło się do poprawy stanu zdrowia. Przepis nie zawiera szczególnych przypadków zezwalających na wypłatę zasiłków chorobowych mimo świadczenia pracy zarobkowej w czasie trwania zwolnienia. Celem przepisów omawianej ustawy jest zapewnienie pracownikowi będącemu na zwolnieniu lekarskim

środków utrzymania. Ustawodawca wprowadzając zakaz podejmowania przez ubezpieczonego w okresie pobierania zasiłku chorobowego pracy zarobkowej przyjął trafne założenie, że już samo wykonywanie takiej pracy sprzeciwia się celom, dla których zasiłek został przyznany. Analogiczne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wielu orzeczeniach wydanych co prawda pod rządami poprzednio obowiązującej ustawy, jednakże w zakresie omawianej przesłanki mającej brzmienie analogiczne (por. wyrok z dnia 31 maja 1985r. II URN 75/85 opubl. OSNCP z 1986r. nr 3 poz.32, wyrok SN z dnia 12 sierpnia 1998r. II UKN 172/98 opubl. w OSNAPiUS z 1999r. nr 16 poz.522, wyrok SN z dnia 21 października 1998r. II UKN 267/98 opubl. OSNAPiUS z 1999r. nr 22 poz.371).

Sąd Rejonowy podniósł, iż wnioskodawca będąc czasowo niezdolnym do pracy z powodu choroby wystawiał dowody wewnętrzne zakupu towarów. Tym samym wykonywał czynności związane z prowadzoną działalnością gospodarczą, które zmierzały do osiągnięcia zysku. Sporadyczne podpisywanie dokumentów dotyczących pozarolniczej działalności gospodarczej może nie skutkować utratą prawa do zasiłku chorobowego. Jednakże dotyczy to sytuacji, gdy działalność jest prowadzona jednoosobowo, a prowadzący działalność nie udzielił nikomu pełnomocnictwa. W rozpoznawanej sprawie, w ocenie Sądu I instancji, sytuacja jest zgoła odmienna. A. W. udzielił pełnomocnictwa żonie, obejmującego swym zakresem czynności związane z prowadzoną działalnością. Zatem nic nie stało na przeszkodzie, aby to E. W., jako pełnomocnik wnioskodawcy, zajmowała się także dokumentacją związaną z prowadzoną przez wnioskodawcę działalnością gospodarczą. Mimo udzielonego pełnomocnictwa A. W. zdecydował, iż samodzielnie będzie dokonywał niektórych czynności, tj. wypisywał dowody wewnętrzne. W takich konkretnych okolicznościach faktycznych, wypisywanie dokumentów, nie znajduje żadnego usprawiedliwienia. Tym samym ubezpieczony wypełnił dyspozycję cytowanego wyżej przepisu. Z tego też względu Sąd Rejonowy uznał, iż prawidłowo pozwany pozbawił wnioskodawcę prawa do zasiłków chorobowych w decyzji z dnia 31 marca 2015r.

Jeśli natomiast chodzi o żądanie odsetek od nienależnie pobranego zasiłku chorobowego, to Sąd I instancji uznał, że jest ono niezasadne. W wyroku z dnia 21 marca 2013 r., sygn. akt III AUa 1311/12 Sąd Apelacyjny w Krakowie wskazał, że odesłanie w przepisach ubezpieczeniowych w zakresie żądania zwrotu odsetek do "prawa cywilnego" dotyczy wyłącznie zasad zapłaty i wysokości odsetek, a nie zasad zwrotu nienależnego świadczenia. Nie ma żadnych podstaw do stosowania przepisów prawa cywilnego (o bezpodstawnym wzbogaceniu lub czynie niedozwolonym) do oceny wymagalności, czy przedawnienia samego nienależnie pobranego świadczenia. Zasady określające zwrot takiego świadczenia ze względu na upływ czasu (dawność, w tym znaczeniu potocznie przedawnienie) wskazane są w art. 138 ust. 4 i 5 ustawy o emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych (zasadniczo za okres nie dłuższy niż 3 lata od "żądania zwrotu", czyli wydania decyzji w tym przedmiocie). "Żądanie zwrotu" nienależnie pobranego świadczenia następuje przez doręczenie dotyczącej tego decyzji (można powiedzieć, że staje się wymagalne w tym momencie, a nie w czasie spełniania świadczeń). Z tą chwilą następuje też wymagalność (w prawnym znaczeniu według prawa cywilnego - art. 359 § 2 kc) roszczenia o odsetki, gdyż od tej chwili dłużnik pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia głównego (art. 481 § 1 kc). Z tą też chwilą rozpoczyna się bieg przedawnienia roszczenia o zapłatę odsetek (art. 120 § 1 kc).

Wobec powyższego, zdaniem Sądu Rejonowego, brak było podstaw do żądania od wnioskodawcy zwrotu odsetek od nienależnie pobranego zasiłku chorobowego za okres, który został określony w zaskarżonej decyzji, dlatego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w tym zakresie.

Zdaniem Sądu I instancji nie znajduje natomiast uzasadnienia podniesiony przez wnioskodawcę zarzut przedawnienia. Pozwany prawidłowo w decyzji wskazał okres przedawnienia, podając jako datę graniczną 2 lipca 2010r. Zauważyć należy, iż ostatni dzień, za jaki pozwany wypłacił wnioskodawcy zasiłek chorobowy, to był 2 lipca 2013r.

Stosownie do treści art. 84 ust.3 oraz 7 ustawy systemowej nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych za okres dłuższy niż ostatnie 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ wypłacający świadczenia o zajściu okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty, a mimo to świadczenia były nadal wypłacane, a w pozostałych przypadkach - za okres dłuższy

niż ostatnie 3 lata. Należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat, licząc od dnia uprawomocnienia się decyzji ustalającej te należności. (...)

W uchwale Sądu Najwyższego podjętej w składzie 7 sędziów w dnia 16 maja 2012 r. w sprawie III UZP 1/12 (OSNP 2012/23-24/290) wskazano, że trzyletni okres, za który organ rentowy może żądać zwrotu nienależnie pobranych świadczeń na podstawie art. 138 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), obejmuje okres do ostatniej wypłaty (pobrania) nienależnego świadczenia. Tym samym Sąd Najwyższy odstąpił od wcześniej prezentowanego poglądu wyrażonego w wyrokach z dnia 11 grudnia 2007 r., I UK 145/07 (OSNP 2009 nr 1-2, poz. 28), z dnia 16 grudnia 2008 r., I UK 154/08 (OSNP 2010 nr 11-12, poz. 148), oraz w uchwale z dnia 16 października 2009 r., I UZP 10/09, (OSNP 2010 nr 7-8, poz. 96), w których uznał, że trzyletni termin żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń należy liczyć od dnia wydania decyzji zobowiązującej do ich zwrotu.

Sąd Rejonowy w pełni podzielił pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w powołanej uchwale z dnia 16 maja 2012 r. oraz jej uzasadnieniu. Wobec powyższego stwierdził, iż prawidłowo pozwany ustalił okres przedawnienia dochodzonego roszczenia.

Jeśli chodzi o prawo do zasiłku chorobowego za dalszy okres, tj. objęty zaskarżoną decyzją z dnia 28 maja 2015 roku, to Sąd I instancji stwierdził, iż decyzja ta prawidłowo pozbawia A. W. prawa do zasiłku chorobowego. Przede wszystkim podniósł, iż ubezpieczenie wnioskodawcy ustało co najmniej w marcu 2010r. Skoro A. W. został pozbawiony prawa do zasiłku chorobowego za okres począwszy od dnia 18 marca 2010r., to oznacza, że składka na to ubezpieczenie za wskazany miesiąc (a także i za następne, za które pozbawiono wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego) została opłacona w niepełnej wysokości. To zaś skutkuje ustaniem ubezpieczenia od tej daty.

Osoby prowadzące działalność gospodarczą podlegają ubezpieczeniu chorobowemu dobrowolnie (art.11 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych – Dz.U. nr 137 poz.887 ze zmianami). Zgodnie z dyspozycją art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku objęcie dobrowolnie ubezpieczeniami emerytalnym, rentowym i chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku o objęcie tymi ubezpieczeniami, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony.

Art. 12 ust.1 ustawy systemowej stanowi, iż obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Obowiązkowo zaś ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą (art. 6 ust.1 pkt 5 ustawy systemowej).

Zgodnie z dyspozycją art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. nr 137 poz. 887 z póź. zm.), ubezpieczenie (...) chorobowe ustaje od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie, w uzasadnionych przypadkach Zakład, na wniosek ubezpieczonego, może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie, z zastrzeżeniem ust. 2a.

Sąd I instancji uznał, że ponieważ składka za marzec 2010r. została opłacona w niepełnej wysokości, to od marca 2010r. A. W. nie podlega ubezpieczeniu chorobowemu. Sam fakt stwierdzenia, że wnioskodawcy nie przysługuje prawo do zasiłków chorobowych w okresach wymienionych w pierwszej z zaskarżonych decyzji, spowodował, iż za te okresy na koncie wnioskodawcy powstała niedopłata składek.

Sąd Rejonowy podkreślił, iż samo opłacanie składek – bez złożenia stosownego wniosku o objęcie ubezpieczeniem społecznym – nie powoduje dorozumianej kontynuacji tegoż ubezpieczenia. Jak wynika z cytowanych wyżej przepisów konieczne jest złożenie wniosku, gdyż ma to znaczenie dla ustalenia daty początkowej objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Wnioskodawca takiego wniosku w spornym okresie nie złożył.

Mając powyższe na uwadze Sąd stwierdził, iż wnioskodawcy nie przysługuje prawo do zasiłku chorobowego za sporny okres.

Apelację od powyższego orzeczenia w całości wniósł wnioskodawca, domagając się jego uchylenia.

W uzasadnieniu swego stanowiska podniósł, iż w okresie zwolnień lekarskich jego obowiązki związane z prowadzeniem działalności gospodarczej wykonywała żona, posiadając ku temu stosowne pełnomocnictwo. Apelujący wskazał, że jedynie parokrotnie na jej prośbę, leżąc w łóżku, wypełnił kilka druków stanowiących ewidencję zakupów. A. W. wskazał też, iż jego żona z uwagi na zmęczenie wynikające z przepracowania nie była w stanie tego uczynić. Ponadto wymienione czynności miały charakter sporadyczny i nie były związane z bezpośrednim udziałem w prowadzeniu działalności gospodarczej. Dodatkowo, w ocenie skarżącego, prowadzeniu działalności gospodarczej towarzyszą tego rodzaju zobowiązania w tym finansowe (płatności) i sprawy związane generalnie z prowadzeniem sklepu (konieczność udziału w przeprowadzanych kontrolach w tym przez ZUS i Urząd Skarbowy), które muszą być wykonane także w okresie niezdolności do pracy. Z tych też względów, wobec wykonania czynności właśnie tego rodzaju pozbawienie go prawa do zasiłku chorobowego uznać należy za nieuprawnione.

Organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Na wstępie, podkreślenia wymaga fakt, iż w komparycji zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego, w wyniku omyłki, zaistniała oczywista niedokładność w zakresie wskazania decyzji do których rozpoznawano odwołania wnioskodawcy. Bezsprzecznie, co wynika z akt sprawy, jak i uzasadnienia wydanego w sprawie rozstrzygnięcia, postępowanie w sprawie toczyło się z odwołania A. W. zarówno od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z dnia 31 marca 2015 roku numer (...) jak i decyzji z dnia 28 maja 2015 roku numer (...).

Z tych też względów, zgodnie z art. 350 § 1 i § 3 kpc, zaskarżone orzeczenie należało z urzędu sprostować wpisując po słowach „numer (...)” słowa „oraz od decyzji z dnia 28 maja 2015 roku numer (...)”.

Co do meritum apelacja w części zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art.17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa z dnia 25 czerwca 1999 roku (tekst jednolity Dz.U. z 2010 roku nr 77, poz. 512 ze zm.) - ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

Powołany przepis zawiera bezsprzecznie dwie przesłanki, które powodują utratę prawa do zasiłku chorobowego. Pierwsza przesłanka to wykonywanie pracy zarobkowej (w okresie orzeczonej niezdolności do pracy). Druga to wykorzystywanie zwolnienia lekarskiego w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia.

Pracą w rozumieniu omawianego przepisu jest praca w potocznym tego słowa znaczeniu, w tym także wykonywanie różnych czynności na podstawie różnych stosunków prawnych - stosunku pracy, stosunków o charakterze cywilnoprawnym, a także prowadzenie własnej działalności gospodarczej, samozatrudnienie. Za pracę zarobkową uważa się wszelką aktywność ludzką, która zmierza do uzyskania zarobku, nawet gdyby miała ona polegać na czynnościach nieobciążających organizmu ubezpieczonego w istotny sposób. Przy czym przy określeniu "zarobkowego" charakteru pracy wskazuje się także, że przepisy nie wymagają, aby praca była podjęta "w celu zarobkowym". Zdaniem Sądu Okręgowego, wystarczy zatem podjęcie jakiejkolwiek czynnej działalności, zmierzającej do uzyskania wynagrodzenia lub dochodu, by mówić o pracy zarobkowej rodzącej skutek w postaci utraty prawa do zasiłku chorobowego przez ubezpieczonego, który korzystając ze zwolnienia lekarskiego pracą taką podejmuje. Tym samym wykonywanie pracy zarobkowej, niezależnie od jej wpływu na stan zdrowia ubezpieczonego, stanowi samodzielną negatywną przesłankę (podstawę) utraty prawa do zasiłku chorobowego (por. wyrok SN z 2008-10-03 II UK 26/o8 opubl: Legalis).

Sąd II instancji stoi na stanowisku, iż art. 17 ustawy nie przewiduje szczególnych przypadków zezwalających na wypłatę zasiłków chorobowych, mimo świadczenia pracy zarobkowej w okresie zwolnienia lekarskiego. Przepis ten jest

jednoznaczny, a zatem każda praca zarobkowa wykonywana w okresie zwolnienia lekarskiego powoduje utratę prawa do zasiłku chorobowego, chociażby wykonywanie pracy było zalecane i przyczyniło się do poprawy stanu zdrowia. W okresie korzystania ze zwolnienia lekarskiego pracownik (prowadzący działalność gospodarczą) może wykonywać pewne prace niepowodujące utraty prawa do zasiłku chorobowego, pod warunkiem że prace te nie mają charakteru zarobkowego. Ustawodawca wprowadzając w art. 17 ust. 1 ustawy zakaz podejmowania przez pracownika (osobę prowadzącą działalność gospodarczą) w okresie pobierania zasiłku chorobowego "innej pracy zarobkowej" przyjął tym samym założenie, że już samo wykonywanie takiej pracy sprzeciwia się celom, dla którego zasiłek został przyznany. (por. także wyrok SN z dnia 31 maja 1985 r., II URN 75/85, OSNC 1986, nr 3, poz. 32; w wyrok SN z dnia 12 sierpnia 1998 r., II UKN 172/98, OSNP 1999, nr 16, poz. 522, Pr. Pracy 1999, nr 1, s. 35, M. Prawn. 1999, nr 10, s. 41; w wyroku SA w Lublinie z dnia 15 października 1998 r., III AUa 287/98, Apel.-Lub. 1999, nr 1, poz. 2.).

Wykonywanie pracy zarobkowej w rozumieniu art. 17 ustawy z 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa polega więc na podjęciu działań stanowiących realizację obowiązków pracowniczych lub wynikających z innego stosunku prawnego obejmującego świadczenie pracy. Pracami takimi (w przypadku prowadzenia działalności pozarolniczej) będzie wykonywanie konkretnych czynności związanych wprost z działalnością gospodarczą, w tym nadzór nad zatrudnionymi pracownikami, rozliczanie działalności także pod względem formalnym, obsługa klientów, przyjmowanie i wydawanie materiałów. A contrario nie stanowi pracy zarobkowej, uzyskiwanie w trakcie korzystania ze zwolnienia lekarskiego dochodów, niepołączonych z osobistym świadczeniem pracy, np. podpisywanie w trakcie zwolnienia lekarskiego dokumentów finansowych, sporządzonych przez inną osobę oraz formalnoprawne tylko prowadzenie jednoosobowej działalności gospodarczej, jeśli osoba ją prowadząca jest równocześnie pracodawcą i wyłącznie w zakresie jej obowiązków leży nadzór nad działalnością firmy. (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2012 r. II UK 186/11 LEX nr 1216851). Czynności formalnoprawne podejmowane w okresie niezdolności do pracy przez osobę prowadzącą działalność gospodarczą w związku z posiadanym przez nią statusem pracodawcy nie są pracą zarobkową powodującą utratę prawa do zasiłku chorobowego (art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, jednolity tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 267 ze zm.). (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2009 r. II UK 359/08 OSNP 2011/1-2/16).

Tym samym, nie każdy przejaw aktywności stanowi wypełnienie przesłanki z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, powodujący utratę prawa do zasiłku chorobowego. (Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2012 r. I UK 70/12 LEX nr 1675215). Sporadyczna, incydentalna lub wymuszona okolicznościami sprawy aktywność zawodowa może usprawiedliwiać zachowanie prawa do zasiłku chorobowego (wyrok SN 2014.02.06 II UK 274/13 LEX nr 1455233 wyrok SN 2010.03.03 III UK 71/09 LEX nr 585848). Samo podpisywanie faktur i innych dokumentów niezbędnych do prowadzenia działalności (w sytuacji gdy nie ma możliwości jej zawieszenia w okresie pobierania zasiłku) można uznać za działalność, która nie ma zarobkowego charakteru. Nie można jednak uznać za czynności nie związane z pracą zarobkową, czynności co prawda incydentalnych, ale wykraczających poza to, co jest konieczne do "zachowania" działalności gospodarczej (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r. III UK 11/08 OSNP 2009/21-22/292). Tym samym w ocenie Sądu Okręgowego ocena, czy wnioskodawca podjął pracę zarobkową w czasie korzystania z zasiłku chorobowego, zależy od okoliczności konkretnej sprawy, w tym zwłaszcza od rodzaju i zakresu czynności, które wykonywał oraz oceny czy ich podjęcie było konieczne i niezbędne dla utrzymania prowadzonej przez niego działalności.

W myśl art. 233 kpc sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Oznacza to, że wszystkie ustalone w toku postępowania fakty powinny być brane pod uwagę przy ocenie dowodów, a tok rozumowania sądu powinien znaleźć odzwierciedlenie w pisemnych motywach wyroku. Przepis ten daje wyraz obowiązywaniu zasady swobodnej oceny dowodów. Swobodna ocena dowodów odnosi się do wyboru określonych środków dowodowych i do sposobu ich przeprowadzenia. Mają być one ocenione konkretnie i w związku z całym zebrany materiał dowodowy. Ramy swobodnej oceny dowodów wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia,

według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 roku, sygn. akt: II UKN 685/98, OSNAPUiS 2000 nr 17, poz. 655).

Sąd może oprzeć swe przekonanie jedynie na dowodach prawidłowo przeprowadzonych, a ocena dowodów musi być dokonana na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego. Sąd musi ocenić wszystkie przeprowadzone dowody oraz uwzględnić wszelkie towarzyszące im okoliczności, które mogą mieć znaczenie dla oceny mocy i wiarygodności tych dowodów. Sąd zobowiązany jest przeprowadzić selekcję dowodów, wybierając te, na których się oparł i ewentualnie odrzucić inne, którym odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Przez moc dowodową rozumie się przy tym siłę przekonania, jaką uzyskał sąd wskutek przeprowadzenia określonych dowodów o istnieniu lub nieistnieniu faktu, którego one dotyczyły. Ocena wiarygodności dowodu zależy od środka dowodowego. Sąd, oceniając wiarygodność decyduje o tym, czy określony środek dowodowy, ze względu na jego indywidualne cechy i obiektywne okoliczności, zasługuje na wiarę, czy też nie. Uważa się także, iż granice swobodnej oceny dowodów warunkuje czynnik ideologiczny, tj. poziom świadomości prawnej sędziego oraz obowiązujące w danym momencie poglądy na sądowe stosowanie prawa. (por. T. Ereciński. Jacek Gudowski. Maria Jędrzejewska - "Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz", Część I, Wyd. LexisNexis).

W ocenie Sądu Okręgowego dokonana przez Sąd Rejonowy ocena zgromadzonego w postępowaniu materiału dowodowego jest fragmentaryczna i wybiórcza. Z tych też względów nie może dać pełnego obrazu zaistniałych zdarzeń i zgodnie z dyrektywą art. 233 § 1 kpc nie może się ostać.

W szczególności, co słusznie podnosi apelujący, nie można uznać, iż w okresie od 3 lipca 2010 do 8 lipca 2010 r. i od 19 czerwca 2013 r. do 2 lipca 2013 r., za który to okres organ rentowy decyzją z dnia 31 marca 2015 r. domaga się zwrotu zasiłku, wnioskodawca w istocie działalność gospodarczą wykonywał. Podnieść należy, iż brak na to jakichkolwiek dowodów.

Znamiennym jest, co ustalił Sąd Rejonowy i czego organ rentowy nie kwestionuje, iż wnioskodawca wypełnił dowody wewnętrzne z dnia 31.03.2010r., 7.04.2010r., 12.05.2010r., 11.06.2010r., 25.06.2010r., 29.06.2010r., 30.06.2010r. Tym samym żadnej ze wskazanych czynności związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej nie wykonał w okresie wskazanych zwolnień lekarskich. Jednocześnie organ rentowy będąc zobligowanym do wykazania twierdzeń wynikających ze spornej decyzji nie udowodnił, że w okresach od 3 lipca 2010 do 8 lipca 2010 r. i od 19 czerwca 2013 r. do 2 lipca 2013 r., wnioskodawca podejmował jakiegokolwiek inne czynności o charakterze zarobkowym, powodujące utratę prawa do świadczeń.

Należy mieć na uwadze, że przy ścisłej co do zasady wykładni przepisów o ubezpieczeniu społecznym (chorobowym), utrata czy brak prawa do zasiłku nie mogą być ujmowane jako swoista sankcja, zawsze rozkładająca się na cały okres niezdolności do pracy, jeżeli ten składał się z kilku okresów niezdolności do pracy. Przepis art. 17 ustawy utratę prawa do zasiłku chorobowego odnosi do okresu zwolnienia wynikającego z orzeczenia lekarskiego o zwolnieniu od pracy, w odróżnieniu do regulacji z art. 13 ustawy, zgodnie z którą zasiłek chorobowy w ogóle nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, a więc nie odnosi się do okresów poszczególnych zwolnień, tak jak w przepisie art. 17.

Jeszcze raz podkreślenia wymaga, iż twierdzenie dotyczące istotnej dla sprawy okoliczności (art. 227) powinno być udowodnione przez stronę, która zgłasza to twierdzenie - art. 232 k.p.c. w związku z art. 6 k.c. (zob. wyrok SN z dnia 22 listopada 2001 r., I PKN 660/00, Wok. 2002, nr 7-8, poz. 44; wyrok SA we Wrocławiu z dnia 28 kwietnia 1998 r., I ACa 308/98, PiM 2002, nr 12, poz. 147). Strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swoich twierdzeń, ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodu, co do tych okoliczności na niej spoczywał, a Sąd musi wyciągnąć ujemne konsekwencje z braku udowodnienia faktów przytoczonych na uzasadnienie żądań lub zarzutów. (wyrok s.apel. 28-02-2013 I ACa 613/12 w Białymstoku LEX nr 1294695). Z tych też względów

pozbawienie wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego za wskazane okresy i w konsekwencji żądanie jego zwrotu, nie może zostać zaakceptowane.

Jednocześnie Sąd Okręgowy zgadza się z oceną Sądu I instancji, iż wypełnianie dowodów wewnętrznych zakupów w poszczególnych pozostałych okresach zwolnień lekarskich - za które jednak organ rentowy nie żąda ich zwrotu, z uwagi na upływ okresu przedawnienia - stanowi wystarczającą podstawę dla pozbawienia wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego. Wbrew zarzutom apelacji podnieść należy, że wypełnianie dowodów wewnętrznych musi być utożsamiane z działalnością zarobkową w rozumieniu art. 17 ustawy zasiłkowej. Bezwzględnie były to czynności związane z formalnym rozliczeniem prowadzonej działalności niezbędne (co podkreśla sam skarżący) w przypadku kontroli skarbowej. Jednocześnie nie były to czynności incydentalne wymuszone okolicznościami i konieczne z punktu widzenia utrzymania tej działalności w okresie niezdolności do pracy. Wnioskodawca zdecydował się na ich realizację kilkakrotnie, w sytuacji gdy mógł być zastąpiony w ich wykonaniu przez ustanowionego do tego pełnomocnika. Bez względu na pobudki jakie nim kierowały – chęć pomocy istotnie obciążonej obowiązkami żonie – oraz okoliczność, iż nie były to czynności znacznie obciążające jego organizm, nie sposób kwalifikować ich w sposób odmienny. Działalność gospodarcza wnioskodawcy nie była prowadzona jednoosobowo zatem wypełnianie wskazanych dokumentów nie znajdowało żadnego usprawiedliwienia. Z tego względu pozbawienie wnioskodawcy prawa do zasiłków chorobowych w okresach od dnia 18 marca 2010 r. do 15 kwietnia 2010r., od 30 kwietnia 2010r. do 13 maja 2010r., od 11 czerwca 2010r. do 2 lipca 2010r., było w pełni legalne.

Niemniej jednak skoro pozbawienie A. W. prawa do spornych świadczeń za okres od 3 lipca 2010 r. do 8 lipca 2010 r. i od 19 czerwca 2013 r. do 2 lipca 2013 r. nie może zostać zaakceptowane, również decyzji z dnia 28 maja 2015 r., pozbawiającej wnioskodawcę prawa do zasiłku chorobowego za okresy od dnia 25 marca 2015 r. do 21 kwietnia 2015 r., nie sposób uznać za uprawnioną.

Zgodnie z powoływanym już przez Sąd Rejonowy art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. nr 137 poz. 887 z późn. zm.), ubezpieczenie (...) chorobowe ustaje od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie, w uzasadnionych przypadkach Zakład, na wniosek ubezpieczonego, może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie, z zastrzeżeniem ust. 2a.

Wnioskodawca miał prawo do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego od 19 czerwca 2013 r., a zatem - wbrew twierdzeniu organu rentowego - nie można uznać, że za wskazany miesiąc składka została obliczona i opłacona nieprawidłowo. Za zbyt daleko idące trzeba również uznać stanowisko Sądu Rejonowego, który w swoim uzasadnieniu przyjmuje za datę ustania dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego marzec 2010 r., wychodząc tym samym z urzędu znacznie poza okres wskazany w decyzji ZUS. Należy podkreślić, iż sam organ rentowy w spornej decyzji podnosi, że dobrowolne ubezpieczenie chorobowe wnioskodawcy ustało od czerwca 2013 roku, a zatem ten miesiąc podlega badaniu sądu. W konsekwencji powyższego ubezpieczenie chorobowe wnioskodawcy nie ustało w czerwcu 2013 roku, z uwagi na brak jakichkolwiek uchybień w tym przedmiocie. Zaś we wcześniejszym okresie skarżący podlegał dobrowolnym ubezpieczeniom chorobowym, co było bezsporne między stronami.

Reasumując ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w zakresie prawa wnioskodawcy do świadczeń za okresy od 3 lipca 2010 r. do 8 lipca 2010 r. i od 19 czerwca 2013 r. do 2 lipca 2013 r. oraz od dnia 25 marca 2015 r. do 21 kwietnia 2015 r. była nieprawidłowa. W pozostałej zaś części tj. co do oceny charakteru działalności powoda w pozostałych okresach zakreślonych decyzją ZUS z dnia 31 marca 2015 r., jak i stwierdzenia okresu przedawnienia w zakresie zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego zaskarżony wyrok odpowiada prawu.

Z tych wszystkich względów na podstawie art. 386 § 1 kpc Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 2 i poprzedzając go decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. z dnia 31 marca 2015 roku numer (...) oraz z dnia 28 maja 2015 roku numer (...) w ten sposób, że nie pozbawił A. W. prawa do zasiłku chorobowego za okresy od 3 lipca 2010 roku do 8 lipca 2010 roku i od 19 czerwca 2013 roku do 2 lipca 2013 roku, nie zobowiązał

wnioskodawcy do zwrotu pobranych zasiłków chorobowych za powyższe okresy w kwocie 779,32 złotych oraz przyznał wnioskodawcy prawo do zasiłku chorobowego za okres od 25 marca 2015 roku do 21 kwietnia 2015 roku.

W pozostałej części zgodnie z art. 385 kpc apelację wnioskodawcy jako bezzasadną oddalono.